

Thema: 'geloofscommunicatie: 'mag ik dan bij jou'

Hallo Piet,

Je stelt een bijzonder intrigerende vraag die me ook in het kader van een andere context erg bezighoudt.

Dit komende cursusjaar zal ik een Masteropleiding Godsdienst doen aan de HBOinstelling Windesheim te Zwolle. Het onderzoek dat ik in het kader van die opleiding ga doen richt zich op de inrichting van een nieuw vak: 'Godsdienst en Levensbeschouwing' geheten.

Het vak 'Godsdienst' verdwijnt, want refereert aan een realiteit die eigen is aan Christelijk Voortgezet Onderwijs en is niet geschikt om integraal mee te nemen in de nieuwe fusiescholen die in OostGroningen ontstaan uit Openbaar Voortgezet onderwijs vestigingen en scholengemeenschap Ubbo Emmius. (een noodzakelijk gevolg van de krimp in de regio). In de eerste – wat agendavoorbereidende – ontmoeting, enige weken geleden, werd het dilemma al snel duidelijk.

In een christelijke school refereer je makkelijker of vanzelfsprekender aan de overlevering (christelijk of anderszins) dan dat je kunt op een openbare school.

De vraag naar de communicatie van het evangelie is vandaag de dag lastiger dan ooit .

Simpel, omdat je niet meer kunt refereren aan kennis van begrippen, verhalen of taal. Ik merk dat ook op school. **Kerst gaat over lekker eten en gezellig bij elkaar.** Dat zie je in veel films op TV rond die tijd en **Pasen is een feest met eieren** en de camping gaat weer open. **Pinksteren is niet uit te leggen.** De beweging in de overdracht is niet vanuit een Bijbelse context naar een actualisatie, maar de realiteit kunnen duiden als bekend terrein voor geloof en gelovigen, want je vindt dat in de bijbel bijvoorbeeld ook, want kijk maar .....

Lesboekjes voor het vak Godsdienst in het Voortgezet Onderwijs wekken de schijn de wereld van de jongeren te begrijpen, maar zoeken nog altijd naar kennisoverdracht die de geur van het oude begrip 'kattebak' (je weet wel: 'catechisatie!') in zich bergt.

Is er dan geen teken van geloof of religiositeit meer? Jazeker, maar daar moet je wel een antenne voor hebben.

Leerlingen in het VMBO weten maar al te goed van de kwetsbaarheid van het leven en het belang van mensen om je heen.

Beter dan leerlingen in het Voorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs zijn ze in staat om lijfelijk present te zijn als het erop aankomt om iemand die verdrietig is te troosten.

Hun muziek helpt hen daarbij of doorgestuurde youtube-filmpjes van lotgenotenvoorbeelden of zomaar een dikke knuffel in de kantine.

Bij de onlangs gehouden diploma-uitreiking was er weer zo'n bijzonder moment met veel warmte met de kwaliteit van evangelie.

Een meisje ontving haar diploma en werd daarom door de mentor kort toegesproken. Dat zijn korte en vooral positieve toespraken over hoe de leerling in de voorbije 4 jaar bekend geraakt is en wat er aan goede wensen voor de toekomst is mee te geven.

Dit meisje was echter wel naar de diploma-uitreiking gekomen, maar zou liever thuis zijn geweest. **De dag ervoor (!) was de vriend van haar zus op de motor omgekomen.** De

mentor opende z'n toespraak met de mededeling dat hij erg onder de indruk was van haar moed om wel hier te zijn vanavond. Hij begreep maar al te goed dat dat veel van haar vroeg op dat moment en dat hij haar en haar zus en familie heel veel kracht en sterkte wenste voor de komende tijd. Hij wenste voor haar dat deze avond ook verbonden zou kunnen raken met de overgang naar een mooie toekomst vol hoop op geluk in haar leven, want dat het zomaar zo vreselijk anders kan gaan, ja dat wist ze als geen ander.

Ze stond niet alleen op het podium. Haar vader had z'n arm om haar heen en ondersteunde haar. Je kon een spelt horen vallen.. Toen klonk er applaus. Eenzelfde applaus als dat je kunt kennen van bij de rondgang van de kist van Andre Hazes door de Arena of wat je hoorde toen de rouwauto's bij de Van Oudheusdenkazerne in Hilversum arriveerden met de stoffelijke resten van hen die waren omgekomen bij de aanslag op de MH17.

Ze schoof aan aan de tafel met daarachter de mentoren die de kandidaten helpen om de handtekeningen op de goede plek te plaatsen en deed haar ding. Bijzonder was het contact tussen haar en de mentor aan de andere kant van de tafel. Een hand op haar arm en zijn zakdoek voor haar.

In mijn hoofd zong Claudia de Brey haar 'Mag ik dan bij jou?' -lied en ik zag het voor m'n ogen gebeuren.

Het evangelie communiceert nu op de een of andere manier andersom. In ieder geval in mijn hoofd als ik nadenk over de communicatie van het evangelie.

Hier gebeurt iets, dat in mijn ogen bedoeld wordt met de bijbelse boodschap. Ik zal kunnen zeggen dat er geen persoonlijke realiteit is, of je komt hem in de bijbel tegen.

Maar goed Piet, ik ken de bijbel dan nog en ken de verhalen over verdriet en troost die verwijzen naar de vertroosting van Israël.

Dat blijft wat in me omspoken als een lastig dilemma.

Ik weet in hoe hoge mate geloof en leven omgekeerd evenredig op elkaar betrokken zijn. Hoe lijfelijk present de verhalen vanuit dat bijzondere boek zijn op piekmomenten in het leven van de jongeren die ik dagelijks ontmoet.

Voor mij ook geen kramp om de meerwaarde van het christelijk geloof als expliciete weg naar geluk en vrede als zo danig aan de man te brengen.

Ik ben in mijn rol als docent pastor en geen evangelist. Pasen is van de wereld (=van iedereen) en de wereld is van Pasen (=voor iedereen).

Maar is het genoeg om mee te leven en door te geven of raakt deze generatie en raken haar nakomelingen alleen maar verder vervreemd van dat bijzondere verhaal van die Ene die alle ding behoudt?

Wat moeten pastores en vertolkers van het Euangelion (= Blijde Boodschap) als jij en ik daarvan vinden?

Hebben we een woord voor de wereld en hoe maken we dat verstaanbaar voorbij de dogmatiek die beschadigde en de vormen en taal die zijn uitgewerkt en hebben afgedaan?

Ik hoor graag weer commentaar van jou,
tot schrijfs,

Bert

Beste Bert,

Je maakt via je voorbeelden een paar dingen heel duidelijk:

Je ervaart het gebeuren bij de diploma-uitreiking als iets dat je vindt passen bij wat de bedoeling is van het Christelijk geloof. Je zou zo een aantal bijbelteksten of –verhalen kunnen noemen, die passen bij wat daar gebeurt...

Het maakt ook duidelijk, dat het er bij het geloof niet zozeer gaat om de bijbelse liefde uit te dragen en dus te zoeken, hoe dat in dit geval het beste zou kunnen of moeten (bijvoorbeeld dat de docent of de vader of het meisje nadenken over wat ze het beste zouden kunnen doen vanuit het geloof).

Er gebeurt iets spontaans: iets dat past bij de verschillende personen, die geraakt zijn en die betrokken zijn bij wat er gebeurd is en waardoor het ook heel persoonlijk is. Los van het feit of er al dan niet sprake is van christelijk geloof bij de betrokkenen.

Alle aspecten van het evangelie zijn aanwezig, zonder dat er ook maar een aspect van het geloof benoemd wordt. Tenminste: zo ervaar jij dat, en zo herken ik het ook!

Ook is er **geen sprake van een boodschap** in de zin van: zo moet je dus omgaan met een ramp of met iemand die verdriet heeft. Op zoek naar een christelijke leefregel of zo.

En **toch klinkt er een boodschap** en worden mensen geraakt. En in één keer zie je een verbinding met dat wat er gebeurde met de tocht van de kisten van de MH17.

Wat zegt dit allemaal vanuit de taal van de traditie van het geloof?

Heel letterlijk zou je kunnen zeggen: *'dit heeft niets met het evangelie te maken. Als deze mensen niet geloven zijn ze hoe dan ook verloren.'*

Met een verwijzing naar Mattheus 25 zou je nog kunnen melden, dat het best kan zijn, dat God vindt, dat deze mensen wel bij Zijn koninkrijk horen, omdat ze hebben laten zien wat liefde betekent, die zichzelf niet zoekt. Maar, voordat je het weet ben je bezig op de tour van: hoe vinden we goede argumenten voor mensen die niet geloven en van wie we vinden dat ze toch in de hemel moeten komen.

Bert

Het zegt zoveel van onze traditie van bekering, maar ook van het belang van teksten en woorden, en niet te vergeten van het perspectief van hemel en hel als beloning en straf.

De situaties, die jij benoemt maken mij stil en bescheiden, omdat ik voel dat het er hier op aan komt, en dat je niet moet praten over de meerwaarde van het geloof. Alsof er nog meer zou kunnen zijn dan wat er hier gebeurt.

Ik denk even aan de gelijkenissen van Jezus. Let wel, Hij spreekt alleen in gelijkenissen, staat er. En hij zegt erbij: wie het ziet die ziet het, en wie het hoort heeft het door... Oftewel: **de één ziet het (die hoeft daar ook geen uitleg bij) en de ander niet (en daar helpt geen uitleg bij).**

Het heeft er mee te maken, dat het bij **het geloof niet in de eerste instantie gaat om het begrijpen, maar om het geraakt worden in het hart,** om het bewust worden, het ontdekken. Dat gaat altijd met een sprongetje (of met een klap!). Dat betekent dus dat het dan op een andere golflengte terecht komt. Die van de beeldtaal en dus van het gevoel.

Spelen woorden dan niet een rol? Jazeker, maar dan gaat het **niet in de eerste plaats om begrippen en uitleg en rationele logica, maar om associaties, beelden en het zoeken naar verwoordingen die proberen te benoemen,** zonder iets klem te zetten of 'gevangen' te nemen. Je zou het kunnen zien als het voorzichtig betasten en vragenderwijs onder woorden proberen te brengen. Net zolang totdat er bij de ander een lichtje gaat branden...

Terug naar je vraag.

Ja, het probleem is natuurlijk, dat er **alleen een lichtje kan branden als er al potentiële lichtjes zijn die kunnen branden**. In de opvoeding en in de belevenissen (cq ervaringen) worden de potentiële lichtjes aangereikt.

Ja, en **als mensen niet meer in de traditie van het christelijk geloof worden opgevoed, of als die opvoeding helemaal geen potentiële lichtjes, maar alleen 'brandplekken' heeft opgeleverd dan kunnen er ook geen lichtjes gaan branden**.

We kunnen de jongeren de schuld geven, omdat ze niet willen luisteren, we kunnen de ouders de schuld geven omdat ze er niet over willen (cq kunnen) praten, en we kunnen de kerkgeschiedenis (waar we ook zelf bij betrokken zijn) de schuld geven, omdat er ook altijd sprake is van macht, van een claim van zieltjeswinnery.

Er zijn allemaal losse eindjes ontstaan, zonder verbinding, en dus zonder herkenning.

Waar kun je weer een beetje verbinden (je weet 'religie' heeft met verbinding te maken)? Niet in de vorm van betweterigheid, misschien in de vorm van verhalen, via echte ontmoetingen.

Bij bovenstaande voorbeelden zou je in gesprek kunnen gaan zowel met christelijke opvoeders als ook met jongeren.

Paulus probeerde op de Areopagus in Athene in taal van de anderen iets van het evangelie te vertellen (zie Hand. 17, vanaf vers 22). Hij begint met hen serieus te nemen en te waarderen. Vandaar uit heeft hij ruimte om iets te vertellen.

Ik vind, dat hij het nog te veel invult voor de anderen, maar hij doet een beroep op hun zwarte plek en hun aandacht voor het onbekende. ('ik zie dat jullie heel eerbiedig zijn, ik zie dat jullie bang zijn een god over het hoofd te zien, ik vertel jullie iets over een god, die bij jullie niet bekend is...')

Waar het allemaal om draait is natuurlijk de werkelijkheid waarin we leven.

Het gevoel, dat daarin alles moet plaatsvinden, en dat het voor iedereen in principe om dezelfde dingen gaat. **Er is maar één wereld!**

Ieder reageert erop met zijn eigen mogelijkheden en op zijn eigen manier. Kijkend door de bril van zijn leven, zijn ervaringen en dus ook van de voorbeelden en verhalen die hij heeft meegekregen.

Ik denk aan een voorbeeld op een jeugdweekend.

De jongeren werden uitgenodigd tot het schrijven van een brief aan God.

Een jongen kwam vragen wat hij moest doen omdat hij niets wist van God.

Maar hij vertelde wel dat hij iets voelde van de sfeer, iets dat ergens bovenuit ging en dat mooi was.

Toen ik zei, dat hij misschien daar wel iets over kon vertellen, durfde hij het aan.

Om het te doen met wat voor hem voor handen was aan woorden die hij tot zijn beschikking had om iets te duiden. En... het kwam over bij de anderen!

Daarmee wordt de gemeente niet groter, daarmee wordt de kerk ook niet groter.

Het zijn vragen bij ons bezig-zijn, bij ons bestaansrecht in de wereld van vandaag.

Alleen als er sprake is van een echte ontmoeting is er een mogelijkheid van uitwisseling en

bevragen.

Kijk maar naar de belangstelling voor ooggetuigenverhalen van gebeurtenissen uit het verleden.

Die staan niet in het teken van opvoeding van de ouderen: *'in onze tijd waren we nog zuinig! Als jij wist hoe het er vroeger aan toe ging zou je wel anders reageren. In onze tijd moesten we...'*

Maar in het teken van vragen van de jongeren zelf: *'was jij daarbij? 'Vertel eens wat jij hebt meegemaakt? Hoe heb jij dat beleefd?''*

Hoor jij dat soort vragen in de kerk?

Misschien moeten we ons, als gemeente, vooral richten op het 'omdenken' van volwassenen, predikanten, kerkwerkers en opvoeders om een kans te maken het gesprek met jongeren te kunnen verrijken met vragen van vandaag, met persoonlijke ervaringen die ertoe doen en met verhalen, beelden en symbolen vanuit de schat der eeuwen, die opnieuw herkend kunnen worden in de wereld van vandaag en vervolgens hertaald kunnen worden.

Wat vind jij daarvan?

Hartelijke groet,

Piet